

Seminari Interdisciplinari: Debats Crítics Actuals

Codi: 105809

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500000 Estudis Socioculturals de Gènere	OT	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Sonia Parella Rubio

Correu electrònic: sonia.parella@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Enrico Mora

Maria Teresa Sorde Marti

Sonia Parella Rubio

Prerequisits

Es tracta d'una assignatura optativa de tercer curs que no té prerequisits.

Objectius

És una assignatura optativa de l'àrea de coneixement de Sociologia que planteja els principals debats crítics sobre les relacions gènere. L'objectiu general és introduir elements de reflexió teòrica i d'anàlisi empírica que ajudin a entendre la complexitat dels debats actuals des de la perspectiva de gènere. Per això, els objectius de l'assignatura es concreten en la presentació de quatre aproximacions segons diversos camps d'especialització sociològica:

Objectiu específic 1:

Mostrar la complexa realitat social que viuen les dones migrades durant les diferents etapes del procés migratori, des d'una perspectiva interseccional, holística i combatent els estereotips i prejudicis que les consideren desprovistes de capacitat d'agència.

Abordar els entrecreuaments entre multiculturalisme i feminisme, a partir de totes les tensions que planteja al voltant de si la demanda de reconeixement de les diferències contribueix a mantenir les estructures patriarcals o, pel contrari, poden ser una oportunitat per deconstruir les relacions de dominació que afecten les dones en contextos d'igualtat formal

Objectiu específic 2:

Identificar els principals reptes en la prevenció i abordatge sobre la violència de gènere

Aplicar els principals elements de la discussió al cas de la dona gitana

Objectiu específic 3:

Analitzar la producció de gènere de la corporalitat i els seus malestars, així com les noves formes de resistència i dissidència als mandats corporals hegemònics del patriarcat occidental contemporani

Objectiu específic 4:

Analitzar el sorgiment i desenvolupament de les polítiques d'igualtat

Plantejar els principals elements de discussió que vinculen el pensament sobrejustícia de gènere als debats actuals sobre ciutadania

Competències

- Expressar-se correctament i de manera no sexista ni homofòbica tant oralment com per escrit.
- Formular, argumentar i debatre idees pròpies i alienes de manera respectuosa, crítica i raonada.
- Incorporar la perspectiva no androcèntrica en els treballs duts a terme.
- Interpretar les desigualtats que afecten el gènere en relació amb la sexualitat, la classe, el grup ètnic i el territori a partir dels conceptes i enfocaments de l'anàlisi sociocultural.
- Proposar polítiques de gènere i plans d'igualtat i equitat en institucions, empreses i organitzacions públiques, privades i no governamentals, i analitzar-ne els resultats.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar l'impacte de l'aplicació de polítiques socials amb perspectiva de gènere.
2. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits de l'educació, el gènere i els sistemes d'inclusió-exclusió.
3. Distingir els efectes de les variables sexe i gènere en les anàlisis empíriques.
4. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
5. Fer un ús inclusiu del llenguatge.
6. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
8. Relacionar els debats més actuals entorn dels diferents enfocaments de gènere amb el context social i històric en què sorgeixen.
9. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de les disciplines requerides.

Continguts

Bloc 1

Repensar la diversitat i el multiculturalisme des del gènere

Gènere, etnicitat/raça, drets i ciutadania: Debats actuals

Bloc 2

Reptes actuals de la violència de gènere en la seva prevenció i el seu abordatge

Anàlisi de la violència de gènere: Recerca sobre el cas de les dones gitanes

Bloc 3

La producció social i de gènere de la corporalitat i malestar

Dissidències corporals

Bloc 4

Moviment feminista versus feminisme institucional?

Sobre les polítiques: redistribució versus reconeixement?

De la teoria a la pràctica: transversalitat o interseccionalitat?

Metodologia

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les activitats següents:

- Explicacions orals per part del professorat
- Lectures especialitzades
- Debats, seminaris, presentacions orals i intervencions de l'alumnat a l'aula o en fòrums virtuals.
- Tutories

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes i seminaris	45	1,8	
Tipus: Supervisades			
Tutories i exercicis	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Lectures, treball grupal, presentacions, assaig individual	75	3	

Avaluació

El model d'avaluació serà continuada i s'estructurarà en dues parts que inclouen sis evidències:

- Elaboració d'un assaig individual sobre una de les propostes formulades pel professorat (40%)
- Elaboració de quatre exercicis breus en grup, un per cada bloc temàtic (15% cada exercici)

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Per a superar l'assignatura cal obtenir una nota global igual o superior a 5, com a resultat del càlcul de les notes obtingudes en les cinc evidències d'aprenentatge (suma de notes proporcionals al valor percentual indicat per a cada evidència d'aprenentatge). Assolir una nota mitjana global inferior a 5 punts significarà que l'assignatura no ha estat superada.

Condicions per a ser avaluat: Participar activament en les classes, així com lliurar i aprovar amb una nota final mitjana superior a 5 punts els treballs individuals i grupals.

Es considerarà "No avaluable" quan una persona presenti menys de 2 evidències d'aprenentatge, sinó s'indicarà la nota que resulti del còmput proporcional del nº d'evidències d'aprenentatge presentades.

Pot optar a recuperació l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi obtingut una nota final inferior a 5 punts i major o igual a 3,5 punts. Es podran recuperar les evidències de rendiment insuficient en un format anàleg al presentat durant el procés d'avaluació continuada.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin a l'abast.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

AVALUACIÓ ÚNICA: Lliurament en una única data de l'assaig individual sobre una de les propostes formulades pel professorat (40%) i elaboració de 2 exercicis individuals (a escollir entre els 4 blocs temàtics) (30% cada exercici)

Plagi o còpia: si es detecta en alguna de les entregues plagi o còpia, l'avaluació d'aquell treball serà 0, i si té lloc més d'una vegada, l'assignatura serà suspesa.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig individual	40	0	0	1, 2, 3, 5, 8
Treball grupal bloc 1	15	0	0	4, 6, 7, 9
Treball grupal bloc 2	15	0	0	4, 6, 7, 9
Treball grupal bloc 3	15	0	0	4, 6, 7, 9

Bibliografia

Bloc 1

N. Fraser y A. Honneth, ¿Redistribución o reconocimiento?, Morata, A Coruña, 2006,

S. Benhabib, Las reivindicaciones de la cultura, Katz, Buenos Aires, 2006.

S. Moller Okin Is multiculturalism bad for women?, Princeton University Press, Princeton, 1999;H.

H. Zlotnik, The Global Dimensions of Female Migration, Migration Information Source, disponible en <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?id=109>, 2003

S. Mahler, 'Engendering Transnational Migration: A Case Study of Salvadoreans, American Behavioral Scientist, vol.42, no.4, 690-719, 1999

C. Gregorio Gil, Migración femenina. Su impacto en las relaciones de género, Narcea, Madrid, 1998;

Bloc 2

Aiello, E., Amador-López, J., Munté-Pascual, A., & Sordé-Martí, T. (2019). Grassroots

Roma women organizing for social change: A study of the impact of 'Roma women student gatherings'. Sustainability, 11(15), 4054.

Berkowitz, R. Student and teacher responses to violence in school: The divergent views of bullies, victims and bully-victims. School Psychology International, SAGE publications. First Published November 18, 2013

<https://doi.org/10.1177/0143034313511012>

Coker, A. L., Bush, H. M., Fisher, B. S., Swan, S. C., Williams, C. M., Clear, E. R., & DeGue, S. (2016). Multi-College Bystander Intervention Evaluation for Violence Prevention. American journal of preventive medicine, 50(3), 295-302.

doi:10.1016/j.amepre.2015.08.034

Flecha, R. (2021). Second-Order Sexual Harassment: Violence Against the Silence Breakers Who Support the Victims. Violence Against Women. First Published February 26, 2021 <https://doi.org/10.1177/1077801220975495>

Jones, L.M., Mitchell, K.J. & Turner, H.A (2015). Victim Reports of Bystander Reactions to In-Person and Online Peer Harassment: A National Survey of Adolescents. J Youth Adolescence. 44: 2308. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0342-9>

Ruiz-Eugenio, L.; Racionero, S.; Duque, E.; & Puigvert, L. (2020). Female university students' preferences for different types of sexual relationships: implications for gender-based violence prevention programs and policies. BMC Women's Health, 20(266). ---

<https://doi.org/10.1186/s12905-020-01131-1>

Sordé, T., Aiello, E., Castro, M. et al. (2017). Guía para la comunidad educativa de prevención y apoyo a las víctimas de violencia escolar. Madrid: Ministerio de Educación.

Sordé, T., Aiello, E., & Castro, M. et al. (2017). Guía para la comunidad educativa de prevención y apoyo a las víctimas de ciberacoso en el contexto escolar. Madrid: Ministerio de Educación.

Thornberg R, Tenenbaum L, Varjas K, Meyers J, Jungert T, Vanegas G. (2012).

Bystander Motivation in Bullying Incidents: To Intervene or Not to Intervene?. West J Emerg Med. Aug;13(3):247-52. doi: 10.5811/westjem.2012.3.11792

<https://doi.org/10.5811/westjem.2012.3.11792>

Bloc 3

Butler, Judith (2017). Vulnerabilidad del cuerpo y política de coaliciones. A: Cuerpos aliados y lucha política. Barcelona: Paidós, pp. 125-155. 2015.

Curiel Pechardo, Ochy (2014). Construyendo metodologías feministas desde el feminismo decolonial. A: Irantzu Mendia Azkue, Marta Luxán, Matxalen Legarreta, Gloria Guzmán, Iker Zirion y Jokin Azpiazu Carballo (Eds.) *Reflexiones, herramientas y aplicaciones desde la investigación feminista*. Bilbao: Universidad del País Vasco - Heogo - Diputación Foral de Gipuzkoa, pp. 45-60.

Das, Veena (2008). Lenguaje y cuerpo: transacciones en la construcción del dolor. A: Francisco A. Ortega (Ed.) *Veena Das: Sujetos del dolor, agentes de dignidad*. Bogotá: Universidad Nacional de Colombia, pp. 343-373. 1996.

Esteban, Mari Luz (2004). Antropología encarnada. Antropología desde una misma. *Papeles del CEIC*, 12: pp. 1-21.

Illouz, Eva (2007). Sufrimiento, campos emocionales y capital emocional. A: *Intimididades congeladas. Las emociones en el capitalismo*. Barcelona: Katz, pp. 93-147.

Shilling, Chris (1993). *The Body and Social Theory*. London, Sage.

Tubert, Silvia (2000). *Deseo y representación. Convergencia de psicoanálisis y teoría feminista*. Madrid, Síntesis.

Velasco, Sara (2009). *Sexos, género y salud*. Madrid, Minerva Ediciones.

Bloc 4

Arruzza, C. (2018). Dos siglos de feminismos. Los ejemplos más destacados, los problemas más actuales. Madrid: Traficantes de Sueños.

Astelarra, J. (2005). *Veinte años de políticas de igualdad*. Madrid: Cátedra.

Butler, J. (2016). El marxismo y lo meramente cultural. En VVAA. *Redistribución o reconocimiento un debate entre marxismo y feminismo*. Madrid: Editorial Traficantes de Sueños.

Coll-Planas, G., & Cruells, M. (2013). La puesta en práctica de la interseccionalidad política: el caso de las políticas LGTB en Cataluña. *Revista Española de Ciencia Política*, (31), 153-172.

De la Fuente, M. (2017). Reptes actuals del(s) feminisme(s). *Nous Horitzons*, 56: 36-50.

Esteban, M.L. (2020). El feminismo y las transformaciones en la política. Madrid: Traficantes de Sueños.

Fraser, N. (2016). ¿De la redistribución al reconocimiento? Dilemas de la justicia en la era «postsocialista». En VVAA. *Redistribución o reconocimiento un debate entre marxismo y feminismo*. Madrid: Editorial Traficantes de Sueños.

Fraser, N. (2016b). Heterosexismo, falta de reconocimiento y capitalismo. En VVAA. *Redistribución o reconocimiento un debate entre marxismo y feminismo*. Madrid: Editorial Traficantes de Sueños.

Galceran, M (2016) Introducción. En VVAA. *Redistribución o reconocimiento un debate entre marxisme y feminismo*. Madrid: Editorial Traficantes de Sueños

Goetz, A. M. (2007). Gender justice, citizenship and entitlements. *Gender justice, citizenship and development*, 16-57.

Lovenduski, J. (1997). Feminismo institucional: Género y Estado. En Elizondo (ed.) *Mujeres en política. Análisis y práctica*. Barcelona: Ariel.

Martínez, M. (2013). Identidades de género, Identidades colectivas: trayectorias militantes en los feminismos contemporáneos. Ponencia XI Congreso FES.

Mendez, L. (2014). Feminismos en movimiento en el estado español: ¿Re-ampliando el espacio de los político? *Revista Andaluza de Antropología*, 6: 11-30

Valiente, C. (1994). El feminismo de Estado en España: El instituto de la Mujer, 1983-1994. *Revista Internacional de Sociología*, 13:163-204.

Woodward, A. (2004). Building velvet triangles: Gender and informal governance. *Informal governance in the European Union*, 76-93.

Programari

-